



Πανελλαδική οργάνωση ΣΙΤΩ

Δίκτυο Διατήρησης
Παραδοσιακών Σπόρων
www.sito.gr

Προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος
και Ενέργειας

κ. Κώστα Σκρέκα

secmin@ypen.gr

Μεσογείων 119, Τ.Κ. 11526

31/1/2023

Θέμα: Προτείνουμε στον Υπουργό Περιβάλλοντος να υπερασπίσει τη χώρα από την χωρίς έλεγχο εισβολή της νέας γενιάς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ).

Κύριε Υπουργέ Κώστα Σκρέκα,

Εδώ και 20 χρόνια όλες οι Ελληνικές κυβερνήσεις και η Κοινωνία έχουν τοποθετηθεί ενάντια στην καλλιέργεια ΓΤΟ στο έδαφος της χώρας.

Για την προστασία των οικοσυστημάτων, της βιοποικιλότητας και της γεωργίας, ζητούμε σαφή τοποθέτηση της Ελλάδας στο ερχόμενο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Μαρτίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ενάντια στην πρόταση αποδυνάμωσης της ισχύουσας νομοθεσίας για τους νέους ΓΤΟ. Σας προτείνουμε να συμβάλλετε στην αποτροπή της χωρίς έλεγχο εξάπλωσης τους.

Το νομοθετικό πλαίσιο για τους ΓΤΟ (Οδηγία 2001/18) δημιουργήθηκε πριν από 20 χρόνια υπό την αρμοδιότητα των υπουργών Περιβάλλοντος και ορίζει τι είναι και τι δεν είναι οι ΓΤΟ. Σας καλούμε τώρα να συζητήσετε αυτά τα θέματα με τους Υπουργούς Περιβάλλοντος των άλλων κρατών μελών και να ζητήσετε διαφάνεια και αυστηρή αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων για όλους τους νέους ΓΤΟ.

Έχουμε έντονες ανησυχίες ότι το σχέδιο της Επιτροπής της ΕΕ να εξαιρέσει ορισμένες από τις αποκαλούμενες νέες γονιδιωματικές τεχνικές (ΝΓΤ-NGT) από τον ορισμό των ΓΤΟ σε επίπεδο ΕΕ - και κατά συνέπεια από τις απαιτήσεις για την αξιολόγηση κινδύνου, τη σήμανση, την παρακολούθηση και την ιχνηλασιμότητα - θα αυξήσει τις υφιστάμενες πιέσεις στη βιοποικιλότητα.

Οι επτά κύριοι λόγοι για τους οποίους οι νέοι ΓΤΟ αποτελούν περιβαλλοντικό ζήτημα και θα πρέπει να εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Περιβάλλοντος είναι οι εξής

1. Η αποδέσμευση από την ισχύουσα νομοθεσία και η χωρίς έλεγχο καλλιέργεια νέων ΓΤΟ μπορεί να έχει εκτεταμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η απορρύθμισή τους θα τους αποκλείσει από την ισχύουσα Οδηγία 2001/18 και τη συναφή ολοκληρωμένη εκτίμηση κινδύνου, την επισήμανση, την ιχνηλασιμότητα και την παρακολούθηση. Η δυνητική βλάβη στο περιβάλλον θα παραμείνει, αρχικά τουλάχιστον, απαρατήρητη και η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" δεν θα μπορεί να εφαρμοστεί.

2. Οι τεχνολογίες αυτές είναι τόσο νέες στη γεωργία που οι κίνδυνοι και οι ακούσιες επιπτώσεις έχουν ελάχιστα ερευνηθεί. Στα πλαίσια της ΕΕ, από το σύνολο των εξόδων για την έρευνα σχετικά με τους νέους ΓΤΟ μόνο το 1,6% δαπανήθηκε για μεθόδους ανίχνευσης, εκτίμησης κινδύνου και παρακολούθησης. Η τροποποίηση από τους ερευνητές πολλαπλών γονιδίων σε έναν οργανισμό (πολυπλεξία), οδηγεί σε νέους μη δοκιμασμένους συνδυασμούς επιπτώσεων που δυσχεραίνουν την αξιολόγηση των κινδύνων.

3. Η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη νέα τεχνολογία ΓΤΟ, η CRISPR, βασίζεται σε πολύπλοκους μηχανισμούς επιδιόρθωσης του DNA που δεν μπορούν να προβλεφθούν. Το αποτέλεσμα μπορεί να αλλάξει ζωτικά χαρακτηριστικά, όπως η ευρωστία και η σύνθεση των φυτών - και στα πλαίσια των οικοσυστημάτων μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο

οι οργανισμοί αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων δεν έχει αξιολογήσει τους κινδύνους των ακούσιων επιπτώσεων των νέων ΓΤΟ.

4. Η εμπειρία με τα ήδη υπάρχοντα ΓΤ φυτά έχει δείξει ότι επιμολύνουν τη φύση καθώς διασταυρώνονται με άγρια φυτά και άλλες καλλιέργειες. Οι νέες καλλιέργειες ΓΤΟ είναι λιγότερο κατανοητές και πιθανώς πιο πολύπλοκες. Το ποσοστό γονιμότητας και οι αποστάσεις διασταύρωσης για πολλά προβλεπόμενα νέα ΓΤ φυτά δεν έχουν μελετηθεί σχεδόν καθόλου, ενώ ο αριθμός των πιθανών άγριων εταίρων διασταύρωσης είναι μεγαλύτερος από ό,τι για τις τρέχουσες καλλιέργειες ΓΤΟ.

5. Σε άλλες χώρες, κυρίως πέρα από τον Ατλαντικό, η εμπορική καλλιέργεια ΓΤΟ—για περισσότερα από 20 έτη—έχει οδηγήσει σε αυξημένη πίεση στη φύση, μέσω της υψηλής χρήσης φυτοφαρμάκων και της εξάπλωσης των μονοκαλλιεργειών. Αυτό το μοντέλο βιομηχανικής γεωργίας αποτελεί σημαντικό παράγοντα απώλειας της βιοποικιλότητας.

6. Η δραστική μείωση της καλλιεργούμενης ποικιλομορφίας συνδέεται εν μέρει με τον αυξανόμενο εταιρικό έλεγχο των σπόρων. Όλοι οι ΓΤΟ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παράγονται με τις νέες γονιδιακές τεχνικές, NGT, καλύπτονται από πατέντες, οι οποίες απειλούν σοβαρά την πρόσβαση σε ποικίλους σπόρους. Για να αντιμετωπίσουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις, οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι χρειάζονται πρόσβαση σε σπόρους προσαρμοσμένους στις τοπικές συνθήκες, ενώ οι νέοι ΓΤΟ συνδέονται άρρηκτα με την άκρως βιομηχανική γεωργία και είναι ασύμβατοι με βιώσιμα συστήματα όπως η αγροοικολογία και η βιολογική γεωργία.

7. Η επικείμενη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής της ΕΕ έρχεται σε σύγκρουση με τους στόχους της στρατηγικής "Farm to Fork" (Από το Αγρόκτημα στο Πιρούνι). Ενώ η Επιτροπή της ΕΕ θέλει να επεκτείνει την απαλλαγμένη από ΓΤΟ, βιολογική γεωργία στο 25% μέχρι το 2030, την ίδια στιγμή η κατάργηση της επισήμανσης και της διαφάνειας για τους ΓΤΟ θα καταργήσουν τη βάση της γεωργίας χωρίς ΓΤΟ-συμπεριλαμβανομένων των βιολογικών και αγροοικολογικών προσεγγίσεων.

Για την απορρύθμιση των νέων ΓΤΟ δίδονται δικαιολογίες μέσω ισχυρισμών ότι θα συμβάλει στη βιωσιμότητα και την ευρωπαϊκή GreenDeal - θέματα εξαιρετικά σημαντικά για τους Υπουργούς Περιβάλλοντος. Αλλά ένα μεμονωμένο χαρακτηριστικό δεν αποτελεί απόδειξη της βιωσιμότητας, η οποία μπορεί να κριθεί μόνο με βάση ολόκληρο το σύστημα. Τα βιολογικά και αγροοικολογικά συστήματα καλλιέργειας έχουν πολλά περιβαλλοντικά οφέλη, μεταξύ άλλων για τη βιοποικιλότητα, την υγεία του εδάφους και τη δέσμευση άνθρακα. Αυτά τα γεωργικά συστήματα πρέπει να προωθούνται και όχι να απειληθούν από την απορρύθμιση των νέων ΓΤΟ.

Είναι κοινή πρακτική στην ΕΕ, ότι ομάδες εργασίας από δύο διαφορετικά συμβούλια εργάζονται από κοινού σε ένα φάκελο. Τώρα οι ομάδες εργασίας από τα Συμβούλια Γεωργίας και Περιβάλλοντος μπορούν να συνεργαστούν για την επερχόμενη νομοθετική πρόταση

Ζητούμε από εσάς, τον Υπουργό Περιβάλλοντος, να υπερασπίσετε τη χώρα από την χωρίς έλεγχο εισβολή στα Ελληνικά Οικοσυστήματα, της νέας γενιάς γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ).

Σας καλούμε, κύριε Υπουργέ, να συμμετάσχετε ενεργά στη συζήτηση. Ως πρώτο βήμα, σας καλούμε να συζητήσετε τις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα από την προτεινόμενη αποδυνάμωση της εκτίμησης περιβαλλοντικού κινδύνου των νέων ΓΤΟ στο Συμβούλιο Περιβάλλοντος του Μαρτίου, πριν η Επιτροπή της ΕΕ δημοσιεύσει το σχέδιο νομοθεσίας της στις αρχές του καλοκαιριού του 2023.

Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας,

ΣΙΤΩ, Δίκτυο Διατήρησης Παραδοσιακών Σπόρων www.sito.gr,

Πληροφορίες: sitoseeds@sito.gr,

Βάσω Κανελλοπούλου 6977050016, Αναστασία Βασιλειάδου 6946389960